

**“Türkiye ile Japonya
Arasındaki İlişkiler,,**

Bunları biliyor muydunuz?

JAPONYA Büyükelçiliği
ANKARA | TÜRKİYE

Japonlar ve Türkler neden birbirine yakınlık hissediyor?

Asya'nın doğu ve batı uşlarına yerleşmiş bizler, coğrafi olarak birbirimizden uzak olsa da, karşılıklı yakınlık hissediyoruz. Bunun sebebinin, dil gruplarımızın akrabalığı, eve girerken ayakkabımızı çıkartmamız, aile ve akraba ilişkileri gibi benzerliklerden kaynaklandığı söylemektedir. Bu broşürde karşılıklı yakınlık ve iyi niyet besleyen Japonlar ve Türkler arasındaki dostluk ilişkilerini anlatan simgesel olaylar ile işbirliği yaptığımız projelerden örnekler anlatılmaktadır. Bu örnekler vasıtıyla, herkesin Japonlar ve Türklerin karşılıklı olarak sahip oldukları olumlu izlenim ve yakınlığın nedenlerini düşünmesini sağlayacak bir fırsat yaratmayı diliyoruz.

Dostluk Hikâyesi (1): "Ertuğrul 1890"

1600'lerde başlayan ve 200 yıldan fazla devam eden, istisnalar haricinde yabancı ülkelerle iletişimde engellendiği "ulusal izolasyon" süreci Meiji Dönemi'nde sona ermiş ve dışarı açılan Japonya, bu süreçte değişen dünya şartlarını incelemek üzere bir çok yere elçiler göndermiştir. 1886'da İmparator Meiji, İmparatorluk Ailesine mensup ilk elçi olan Prens Komatsu'yu Avrupa ve Amerika'ya göndermiştir. Prens Komatsu ve Eşi, 1887'de Avrupa'dan dönerken İstanbul'a gelmiş ve Osmanlı Padişahı Sultan II. Abdülhamit tarafından kabul edilmiştir. Bu dostane karşılaşmaya istinaden Sultan II. Abdülhamit'e İmparator Meiji'nin nişanı takdim edilmiştir. Buna karşılık Padişahın iade-i ziyaret amacıyla Tümamiral Osman Paşa komutasında Japonya'ya gönderdiği "Ertuğrul Firkateyni" yaklaşık 650 kişiden oluşan elçi heyetiyle Temmuz 1889'da yola çıkmıştır. Haziran 1890'da elçi heyeti Yokohama'ya ulaşmış, Osman Paşa, İmparator Meiji tarafından kabul edilmiş ve İmparator'a Osmanlı İmparatorluğu'nun en yüksek nişanını takdim etmiştir.

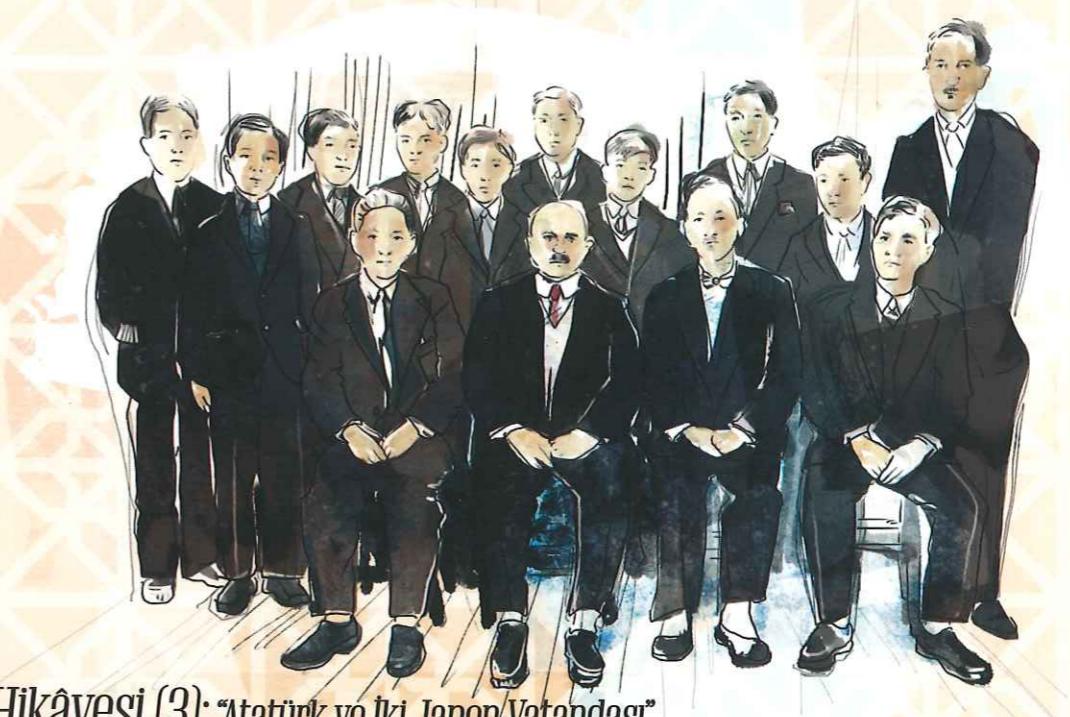
Dostluk Hikâyesi (2): "Japonların THY Uçağı ile Tahran'dan Tahliye Edilmesi"

Ertuğrul Firkateyni kazasından 95 yıl sonra, Mart 1985'te Türkiye'nin Japonları kurtardığı bir olay meydana gelmiştir.

İran-Irak Savaşında Irak'ın, İran havasını kullanacak tüm uçakların hedefi olacağını ilan etmesi üzerine, Tahran'da ikamet eden Japonlar çaresiz kalmıştır. Japonya'nın talebine karşılık, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin Türk Hava Yollarına ait uçakları İran'a göndermesi sayesinde, Irak'ın tanıdığı süre sona ermeden hemen önce 200'den fazla Japon vatandaşы salımen ülkeden ayrılmıştır.

Ertuğrul filmi

Bu iki hadiseyi betimleyen Japonya-Türkiye ortak yapımı "Ertuğrul 1890" sinema filmi Aralık 2015'de gösterime girmiştir, her iki ülkede toplam bir milyondan fazla kişi tarafından izlenmiş ve diğer ülkelerde de gösterilmeye başlanmıştır.

Dostluk Hikâyesi (3): "Atatürk ve İki Japon Vatandaşı"

Ertuğrul Firkateyni kazası genel olarak bilinse de, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan önce ve hemen sonrasında Türkiye için gayret gösteren Japonların olduğu pek fazla bilinmemektedir.

Bağış Parasının Türkiye'ye Getirilmesi

İmparator Meiji'ye saygılarını sunmak ve dostluk ilişkilerini tesis etmek üzere 15.000 kilometreden fazla yol kat ederek sonunda Japonya'ya ulaşan Ertuğrul Firkateyni'nin yaşadığı deniz kazası, toplum üzerinde büyük etki yaratmıştır. Kazazeler için özulen ve onların acısını paylaşmak isteyenler bağış kampanyası düzenlemiştir.

O zaman 24 yaşında olan Torajiro Yamada, Japonya'da toplanan bağış
Osmanlı İmparatorluğu'na ulaştırmak için Nisan 1892'de İstanbul'a geldi.

Sultan II. Abdülhamit tarafından kabul edilen Torajiro Yamada bir süre daha İstanbul'da kalmış, Osmanlı subaylarına Japonca ve Japonya'yi öğretmiştir. Nişayetinde I. Dünya Savaşı'nın çıktığı 1914'e kadar dönemde İstanbul'da yaşayan ve çeşitli ürünlerin satıldığı "Nakamura Mağazası"nı işleten Torajiro Yamada, Japonya ve Osmanlı arasındaki ticaretin öncüsü olmuştur. Torajiro Yamada, Padişah ile yakınlık tesis edebilmek için Yıldız Sarayı'nda geleneksel Japon kültürünün bir unsuru olan "sado - çay töreni" gösterisi düzenlemiştir. (Bu çay töreninin Japonya dışında yapılan ilk tanıtım olduğu söylemektedir.) ve gayri resmi bir elçi gibi çaba sarf etmiştir.

Atatürk ve Çiftlik İşletmesi

Meiji Restorasyonu'nun ardından dışa açılan Japonya, dünyayı pek çok yönüyle öğrenmeye çalışmaktadır. 1900 yılında Londra'ya giden bir gezgin olan Kozui Otani (1876 - 1948), 1902'den itibaren, o dönemde Japonya tarafından bilinmemeyen bir dünya olan Orta Asya'ya yönelmiş, yaptığı keşifleri, topladığı eski el yazmalarını ve arkeolojik buluntuları tarih araştırmaları için Japonya'ya götürmüştür. Daha sonra, tarihin sayesinde ülkeyi kalkındırmak fikrinden yola çıkararak, Malezya ve Singapurda çiftlik işletmeciliği yapmıştır. Cumhuriyetin kurulmasının hemen ardından Türkiye'ye geçmiştir, buradan çeşitli ürünler satın almıştır. Türkiye'ye yatırım yaparak ülkenin gelişmesine katkıda bulunmayı isteyen Kozui Otani, Ankara'da Gazi Çiftliği'ne (günümüzde Atatürk Orman Çiftliği) destek vermesini öneren Atatürk ile 1927'de ortak olarak "Ankara Sanayi-Ziraiye Limited Şirketi"ni kurmuştur. Bu, Türkiye Cumhuriyeti'nde yapılan ilk doğrudan yabancı sermaye yatırıdır. Ankara'daki bu çiftlikte 8 Japon genç de Türkiye'nin ekonomik kalkınması için Türklerle birlikte çalışmıştır. Kozui Otani ayrıca Bursa'ya gitmiş, 1929'da Memduh Gökcen ile bir ipek dokuma fabrikası kurmuş, Türkiye'nin tekstil endüstrisinin gelişmesine de katkı sağlamıştır. Japonya ve Türkiye arasındaki ilk dostluk Derneği olan "Osaka Japonya - Türkiye Dış Ticaret Derneği"nin kurucusu olan Kozui Otani, Wakayama, Kushimoto'daki Ertuğrul Firkateyni Anıtı Üzerindeki kitabenin de yazarıdır.

Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Destekler

İNSANİ İŞBİRLİĞİ

Hem Japonya hem de Türkiye deprem felaketleri yaşamaktadır. Yüz yıldan daha öncelere dayanan yardımlaşma geleneği, afet önleme ve insanı konularda hala sürdürülmektedir.

Japonya, çoğunluğu Suriyeli çok sayıda sığınmacı ülkesine kabul eden Türkiye'nin yükünü azaltmak için işbirliği gerçekleştirmektedir. Büyük ölçekli Suriyeli sığınmacı akınının etkisiyle içme suyu, kanalizasyon ve katı atık tesisi gibi altyapı ihtiyaçlarının artış gösterdiği Güneydoğu Anadolu Bölgesi yerel yönetimlerine yönelik JICA tarafından gerçekleştirilen işbirliği (Yen Kredis), 2015 yılı itibarıyla başlamıştır.

Ayrıca, Japon sivil toplum kuruluşları tarafından idare edilmekte olan Güneydoğu Anadolu bölgesindeki çok amaçlı toplum merkezlerinde, Suriyelilere yönelik dil kursları düzenlenmesi, gıda yardımı gerçekleştirilmesi, uluslararası kuruluşlar vasıtıyla sığınmacı kamplarında mesleki eğitim verilmesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki yerel yönetimlerin sınırları içinde bulunan Suriyeli çocuklara eğitim verilmesi gibi faaliyetler sürdürülmektedir.

Dostluk Hikâyesi (4): "Zor Günlerde Yardımlaşma (Deprem İşbirliği)"

Ağustos 1999'da Türkiye'de meydana gelen Marmara Depremi'nden sonra Japonya'nın bölgeye gönderdiği acil yardım ekibi tüm gücüyle kurtarma faaliyetlerine katılmıştır. 11 Mart 2011'de meydana gelen Büyük Doğu Japonya Depremi'nden sonra bu defa Türkiye Hükümeti 32 kişilik bir arama kurtarma ekibini Japonya'ya göndermiştir. Yaklaşık 3 hafta boyunca orada çalışan ekip, en uzun süre faaliyet gösteren yabancı arama kurtarma ekibi olmuştur. Ayrıca deprem bölgесine yaklaşık 60.000 kutu konserve, 18 ton su, 5.000 adet battaniye vb. yardım malzemelerine ilaveten, çok sayıda destek mesajı da gönderilmiştir.

Aynı yıl 23 Ekim'de, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde, merkezi Van olan 7,2 şiddetinde bir deprem meydana gelmiştir. Japonya acil yardım malzemeleri göndermenin yanı sıra,

Türkiye'nin planladığı prefabrik evlerin temin edilmesine destek olmak üzere acil karsılıksız hibe yardımında bulunmuştur. Ayrıca, yardım faaliyetleri yürüten uluslararası sivil toplum kuruluşu AAR (Association Aid and Relief) Arama Kurtarma Derneği'ne mensup iki kişi, 9 Kasım'da meydana gelen depremde enkaz altında kalmış, biri (Atsushi Miyazaki) hayatını kaybederken, diğeri yaralı kurtarılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti iki Japon vatandaşa yakın alâka göstermiş, Miyazaki'nin adı park, klinik gibi yerlerde yaşatılmıştır. Daha sonra, Bursada Türkiye'nin ilk Afet Zararlarını Azaltma Eğitim Merkezi'nin kurulması gibi projelerle, iki ülke arasında afet önleme alanında işbirliği tesis edilmiştir.

EKONOMİ ALANINDA İŞBİRLİĞİ: Büyük Ölçekli Altyapı Projeleri

Yüksek Japon teknolojilerinin kullanıldığı büyük ölçekli altyapı projeleri başta olmak üzere, iki ülkenin ekonomi alanındaki işbirliği daha da güçlenmektedir.

Marmaray (Demiryolu Boğaz Tüp Geçidi Projesi)

Dünyanın en derin batırma tüp tünel inşaatını gerçekleştirmek üzere yüksek inşaat teknolojisinden faydalanan "Demiryolu Boğaz Tüp Geçişi Tüneli (Marmaray Projesi)" sayesinde, boğazın bir yakasından diğer yakasına trenle hızlı bir şekilde geçmek mümkün olmuştur. Bunun yanı sıra söz konusu proje, hem trafik sıkışıklığının rahatlatılmasına hem de egzoz gazı salınımının azaltılmasına katkıda bulunmuştur. Japonya Marmaray Projesi'ni yen kredisini sağlamak suretiyle desteklemiştir, deniz dibi tünel kısmı dahil olmak üzere yaklaşık 13 kilometrelük bölüm ise Taisei Corporation ile GAMA ve NUROL firmalarının ortak girişimi (TGN) tarafından inşa edilmiştir.

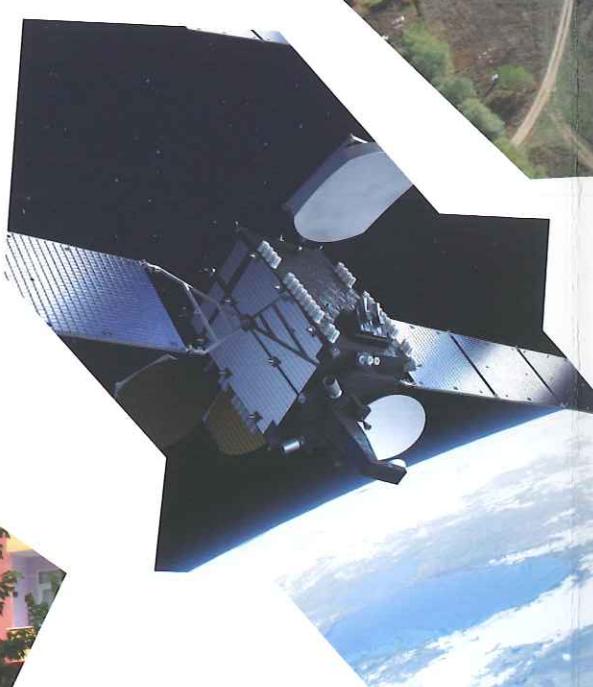
İzmit Körfez Geçidi Asma Köprüsü

İzmit Körfezi'ni kuzey-güney yönünde bağlayan, toplam uzunluğu 2.682 metre, orta açıklığı 1.550 metre (dünyada 4. sırada) olan uzun açıklıklı asma köprü, Gebze ile Türkiye'nin 3. büyük şehri İzmir'ı birbirine bağlayacak olan Gebze - Orhangazi - İzmir Otoyolu Yap - İşlet - Devret Projesi inşaatının en zor kısmını oluşturmaktadır. Bu nedenle söz konusu inşaat, Japonya'nın iftihâr ettiği uzun açıklıklı asma köprü'lere ilişkin üstün teknolojisinden istifade edilerek, IHI Infrastructure Systems ve ITOCHU konsorsiyumu tarafından gerçekleştirilmiştir.

Uzay Alanında İşbirliği (Türksat-4A/4B)

Mitsubishi Electric 2011 yılında, Türksat Uydu Haberleşme Kablosu TV ve İşletme A.Ş ile Türksat-4A ve Türksat-4B haberleşme uydularını üretmek üzere sözleşme imzalamıştır. Türksat-4A ve Türksat-4B uyduları başarıyla fırlatılmış olup hali hazırda aktif olarak yörüngelerinde işletilmektedir.

Yerel Projelere Hibe Programı

Japonya, 2000 yılında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Japonya Hükümeti arasında imzalanan protokole istinaden, Yerel Projelere Hibe Programı kapsamında yerel yönetimler ve STK'lar tarafından uygulanın, nispeten küçük ölçekli projelere hibe desteği sağlanmaktadır. Bugüne kadar, eğitim, temel sağlık, kadın topluma katılımı gibi konularda toplam 34 projeye 2.500.000,- ABD Doları değerinde hibe sağlanmıştır.

BİLİM VE KÜLTÜR ALANINDAKİ İLİŞKİLER

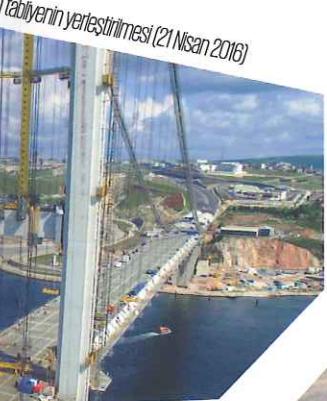
SİYASİ İLİŞKİLER

“Stratejik Ortaklık” ve Karşılıklı Üst Düzey Ziyaretler

İmparatorluk Ailesi ve Türkiye Arasındaki İlişkiler

(Japonya-Türkiye Derneği, Orta Doğu Kültür Merkezi Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü)

Japon İmparatorluk Ailesinin Türkiye'ye yakın ilgisi bulunmaktadır. 1986'dan bu yana Kırşehir, Kaman - Kalehöyük'te devam etmekte olan arkeolojik kazı çalışmaları Prens Takahito Mikasa'nın (şimdiki İmparatorun amcası) önerileriyle başlamıştır. Bu çalışmaların merkezinde bulunan "Japonya Anadolu Arkeoloji Enstitüsü"nün faaliyetleri daha sonra oğlu Prens Tomohito Mikasa, ardından da torunu Prenses Akiko tarafından, 3 nesildir desteklenmektedir. İkişi de defalarca Türkiye'yi ziyaret etmişlerdir. Prenses Akiko, müteveffa babası Prens Tomohito Mikasa'nın izinden giderek, Japonya'da bulunan "Japonya-Türkiye Derneği"nin Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Kaman - Kalehöyük

Türk Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi

Başbakan Shinzo Abe'nin, Mayıs 2013'te gerçekleşen Türkiye ziyareti sırasında Başkan Erdoğan ile birlikte imzaladıları "Türkiye Cumhuriyeti ile Japonya Arasında Stratejik Ortaklık Kurulmasına İlişkin Ortak Bildiri" sayesinde iki ülke arasındaki ilişkiler daha da güçlenmiştir. İki liderin görüşmeleri sırasında ortaya konan projelerden biri de Türkiye'de iki ülkenin işbirliğiyle kurulacak olan "Türk Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi"dir. Uzmanların iki yıl sürecek inceleme çalışmaları tamamlanmış, İstanbul'un Anadolu tarafında üniversitenin kurulacağı arazi de tespit edilmiştir. Dünyanın önde gelen üniversiteleri arasına katılması hedeflenen bu üniversitenin kuruluş hazırlıkları devam etmektedir.

Kaman - Kalehöyük

Kardeş Şehir İlişkileri ve Japon Bahçesi

Türkiye ve Japonya'nın yerel yönetimi arasında da iletişim yaygınlaşmaktadır. Shimonoseki ile kardeş şehir olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2003'te, Shimonoseki'nin desteğiyle "Baltalimanı Japon Bahçesi"ni inşa ettimiştir. Japonya Başbakanı Shinzo Abe Kasım 2015'te İstanbul'u ziyareti sırasında yenilenen bahçenin açılış törenine katılmıştır. Aichi - Tokai ile kardeş şehir olan ve bir Japon bahçesi de bulunan Bursa Nilüfer Belediyesi'nin yanı sıra, Mersin ile (Ertuğrul Firkateyni kazasının meydana geldiği) Wakayama-Kushimoto; İstanbul - Üsküdar Belediyesi ile Tokyo - Shibuya; İstanbul - Beyoğlu Belediyesi ile Tokyo - Bunkyo; Yalova ile Toyama - Tonami; Giresun ile Yamagata - Sagae arasında kardeş şehir ilişkisi halen sürdürülmektedir. Ayrıca, kardeş şehir ilişkisi bulunmadığı halde, Konya, Kayseri, Eskişehir gibi bazı şehirlerde Japon bahçesi mevcuttur.

Türk Japon Vakfı Kültür Merkezi

"Türk Japon Vakfı Kültür Merkezi" 1993'te Türkiye'nin kamu ve özel sektörleri tarafından, Ankara'da Japonya ile etkileşim faaliyetlerinin temel üssü olarak kurulmuştur. Japonca eğitiminin verildiği, Japonya ile ilgili kitaplardan oluşan bir kütüphanenin bulunduğu ve iki ülke arasında köprü vazifesi gören bu merkezde, Japon kültürü dersleri ve Japonya ile ilgili pek çok etkinlik düzenlenmektedir.

Istanbul Baltalimanı Japon Bahçesi

2013 yılı Mayıs ayında imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Japonya Arasında Stratejik Ortaklık Kurulmasına İlişkin Ortak Bildiri" ile siyaset, ekonomi, maliye, sosyal güvenlik, eğitim, kültür, güvenlik, alet zararlarının azaltılması ve uzay gibi çok çeşitli alanlarda iki ülke arasında daha fazla diyalog ve işbirliği gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

Ceşitli alanlardaki karşılıklı üst düzey ziyaretler de sürdürülmektedir.

Dostluk Hikâyesi (5): "Söz Vermek"

2013 yılında, Türkiye (İstanbul) ve Japonya (Tokyo) Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları'na ev sahipliği yapmak için başvuruda bulunmuşlardır. Aynı yılın Mayıs ayında Ankara'da gerçekleştirilen baş başa görüşmeler esnasında, Japonya Başbakanı Shinzo Abe ve zamanın Türkiye Cumhuriyeti Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Hangi Ülkenin adaylık başvurusu kabul edilirse edilsin, birbirimize şans dilleyerek, kazanan tarafı ilk önce biz tebrik edelim," diyerek birbirlerine söz vermişlerdir. 8 Eylül günü Buenos Aires'de, 2020 Olimpiyatlarının Tokyo'da yapılmasına karar verildiği anda, Başbakan Erdoğan hemen Başbakan Abe'yi yanına giderek kendisini kutlamıştır. Ayrıca bu kararın ardından, Türkiye'de sosyal medya "Tebrikler Tokyo" şeklinde çok sayıda paylaşım gerçekleştirilmiştir.

Bu gibi haberler Japonya halkını derinden etkilemiştir.

Başbakan Abe, Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan'ın 2015 yılı Ekim ayında Japonya ziyareti esnasında gerçekleştirildiği konuşmasında aşağıdaki ifadelere yer vermiştir. "Benimle Cumhurbaşkanı Erdoğan arasındaki dostluk, iki lider arasındaki dostluğu aşan, verdığımız sözleri tuttuğumuz derin bir dostluktur. 2013 yılında Buenos Aires'te 2020 Olimpiyat Oyunlarının ev sahipliği Japonya'ya verildiğinde, sözleşmemiz gibi, beni ilk tebrik eden kişi kendileri olmuştur. Ayrıca, o sene Mayıs ayında Türkiye'yi ziyaret etmiş olmamra rağmen, söz verdığım gibi Ekim ayında gerçekleştirilen Marmaray Açılış Töreni'ne istirak etmek için Türkiye'ye tekrar gittim. Malumunuz, bir Başbakanın aynı ülkeyi bir yıl içinde iki kez ziyaret etmesi son derece istisnai bir olaydır. Böylece, Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan ile ben karşılıklı olarak sözlerimizi tuttuk. Zaten Japonya halkı ve Türk halkı da birbirlerine verdikleri sözleri her zaman tutmuşlardır. Ülkelerimiz arasındaki bağların ve dostluğun, bu tarihi birliğimin neticesinde olduğunu düşünüyorum."

Daha ayrıntılı bilgi için:

Japonya Büyükelçiliği (Ankara) > www.tr.emb-japan.go.jp/ | facebook.com/japonyabuyukelciliği

Japonya Başkonsolosluğu (İstanbul) > www.istanbul.tr.emb-japan.go.jp | facebook.com/Japonya.Istanbul.Baskonsolosluğu/

Türk Japon Vakfı Kültür Merkezi > www.tjv.org.tr/ | facebook.com/turkjaponvakfi/

Japon Anadolu Arkeoloji Enstitüsü, Kaman Kalehöyük Arkeoloji Müzesi > www.jiaa-kaman.org

Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) > www.jica.go.jp/turkey/

Japonya Dış Ticaret Örgütü (JETRO) > www.jetro.go.jp/turkey/

Japonya Ulusal Turizm Ofisi (Turizm Bilgi) > www.jnto.go.jp/

JAPONYA BÜYÜKELÇİLİĞİ
ANKARA | TÜRKİYE